

Česko si v boji s HPV vede dobře. Má dostupné očkování i preventivní prohlídky

4.3.2024 - Viktorie Plívová | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

V souvislosti s připomenutím Mezinárodního dne zvyšování povědomí o HPV (4. 3.) vydává VZP tiskovou zprávu, ve které zdůrazňuje důležitost prevence této nemoci.

„Česko si z hlediska dostupnosti prevence HPV vede velmi dobře. Při porovnání 46 evropských zemí jsme vloni skončili na 16. místě. Rozhodně se řadíme k západu Evropy a jsme na tom dokonce lépe než země jako Španělsko, Itálie či Rakousko. Důvodem je zejména očkování hrazené z veřejných prostředků pro dívky i chlapce v dané věkové kategorii, ale také sekundární prevence, což je v tomto případě plošný screening karcinomu děložního hrdla. Ten v Česku funguje již desátým rokem,“ komentuje Jan Bodnár, náměstek ředitele VZP pro zdravotní péči, výsledky EPF srovnání dostupnosti prevence infekce lidským papilomavirem (Zdroj, 2023).

I přes dobře dostupnou prevenci je dle údajů NZIP v České republice každoročně nově diagnostikováno přibližně 800 případů rakoviny děložního čípku a více než 300 žen na tento zhoubný nádor zemře. Karcinom děložního hrdla postihuje převážně ženy v produktivním věku, téměř 60 % patientek je ve věku 20 –59 let.

Preventivní prohlídka u gynekologa

Infekci HPV lze odhalit včas v rámci cytologického vyšetření karcinomu (tzv. screeningu) děložního hrdla během pravidelných gynekologických prohlídek. Tu by měly ženy absolvovat jednou za rok. Kromě toho je u žen ve věku 35 let, 45 let a 55 let v rámci gynekologické preventivní prohlídky hrazen i podrobnější HPV test, který i přes negativní výsledek screeningu dokáže včasné odhalit změny, které zvyšují pravděpodobnost vzniku nádoru.

Až 9 % provedených HPV testů zachytilo infekci

HPV test vloni VZP hradila 40 tisícům svých klientek v daných věkových kategoriích, infekce HPV byla díky testu včas diagnostikována u 3 500 z nich. Kombinace – pravidelný roční preventivní stěr děložní čípku tzv. cytologie a stěr na HPV viry, spolu dávají až 95% jistotu, že děložní čípek je zdravý. Pozitivní test na HPV však ještě neznamená, že má pacientka automaticky rakovinu, vše záleží na dalším vyšetření. To se převážně provádí již na specializovaném pracovišti, v centru onkologické prevence, tzv. COP. Zde lékař rozliší, jaké změny na děložním čípku viry způsobily. Lehké změny obvykle po určité době samy odezní, pacientka ovšem musí po určitou dobu docházet častěji na pravidelné kontroly střídavě u ambulantního gynekologa a COP. Pokud jsou ale změny na děložním čípku závažnější, provádí se v rámci léčby například tzv. konizace, malý gynekologický zákrok, kdy se odstraní jen zasažená část děložního hrdla.

Očkování, které ochrání (nejen) před rakovinou

HPV viry způsobují nejen rakovinu děložního hrdla, ale například také genitální bradavice a řadu dalších chorob. Očkovat by se proto proti HPV tedy měli dívky i chlapci ještě před zahájením sexuálního života, tedy před možným prvním setkáním s virem. V tomto období je účinek očkování nejvyšší.

Počet očkováných rok od roku roste

V České republice je dnes z veřejného zdravotního pojištění plně hrazeno od 11 let do 15 let. Za posledních pět let uhradila VZP z veřejného zdravotního pojištění očkování proti HPV celkem 170 tisícům svých klientů, z dat mj. vyplývá, že jejich počet rok od roku roste. Očkovat se mohou nechat i ti, kteří nemají nárok na plnou úhradu z veřejného zdravotního pojištění. Takovým klientům VZP od letošního roku nabízí příspěvek 1 500 Kč, využít jej nově mohou klienti bez věkového omezení. V posledních pěti letech bylo podáno téměř 3 500 žádostí o proplacení příspěvku, VZP na něm uhradila svým klientům téměř 3,5 mil. Kč (pozn. v předchozích letech činil příspěvek 1000 korun).

Adresné zvaní

VZP už řadu let ke screeningovému vyšetření své klienty také adresně zve. Pozvánky jsou adresovány těm, kteří mají na vyšetření ze zákona nárok, ale dlouhodobě se jich neúčastní. Zvací dopis, který jim přijde do schránky, tak obsahuje informaci, na která vyšetření mají nárok a kde je mohou absolvovat. Adresné zvaní se týká prevence rakoviny prsu, děložního hrdla a tlustého střeva a konečníku. Ženám ročně odešleme více než 300 tisíc dopisů s pozvánkami na screening zhoubného nádoru děložního hrdla.

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/cesko-si-v-boji-s-hpv-vede-dobre-ma-dostupne-ockovani-i-preventivni-prohlidky>